

Titulació	Tipus	Curs
2500893 Logopèdia	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Cristina Cambra Verges

Correu electrònic: cristina.cambra@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Pel correcte desenvolupament de l'assignatura, l'alumnat requerirà dels coneixements de l'assignatura: Trastorns i Avaluació de l'adquisició del llenguatge oral i escrit.

És important una bona competència i maneig de les habilitats comunicatives i ortogràfiques. Així mateix, es recomana poder llegir feines en anglès sobre temes relacionats amb els continguts de l'assignatura.

Objectius

Portar a terme la intervenció en un infant amb una dificultat evolutiva del llenguatge oral i escrit, requerirà que decideixis quins objectius treballar i com prioritzar-los i seqüenciar-los al llarg de tot el procés que desenvolupis. També hauràs de dissenyar la intervenció, seleccionant les activitats, els materials i els ajuts necessaris perquè l'infant pugui construir el seu llenguatge. Aquest procés de presa de decisions sobre què i com treballar requereix tenir uns coneixements que són els continguts d'aquesta assignatura. Però també serà necessari recuperar d'altres coneixements que ja has estudiat en assignatures anteriors. Com concretar tots els coneixements, nous i antics, per a dissenyar i realitzar la intervenció, ho farem a l'assignatura que ara comencem.

El nostre treball, però, no pot donar-se en un context aïllat. Es necessari situar-lo en la quotidianitat de l'infant per tal que els resultats de la intervenció es generalitzin cap a un conjunt més ampli de persones i situacions. Per això, cal fer partícip l'entorn natural de l'infant: la família i l'escola. Hauràs de potenciar aquesta participació i, en alguns casos, crear-la per tal que es dugui a terme adequadament.

La finalitat de l'assignatura és la de proporcionar-te les eines necessàries per a què com a futur logopeda puguis intervenir en les dificultats evolutives del llenguatge oral i escrit. Els objectius proposats són:

- Conèixer els models teòrics sobre intervenció en el llenguatge oral i escrit.
- Conèixer les aportacions teòriques que permetran decidir què i com intervenir, en funció dels nivells del llenguatge i de les dificultats infantils.
- Prioritzar i seqüenciar els objectius de la intervenció.
- Analitzar processos d'intervenció.
- Elaborar programes de intervenció per a les dificultats del llenguatge oral i escrit.
- Reflexionar sobre les variables que influeixen en el tractament.
- Entendre el treball del logopeda des de la perspectiva de la multidisciplinarietat.
- Elaborar programes d'assessorament per les famílies i escoles.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar d'acord amb el codi deontològic de la professió: respectar el secret professional, aplicar criteris professionals de finalització i derivació dels tractaments.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Comprometre's de manera ètica per la qualitat de l'actuació.
- Dissenyar i dur a terme els tractaments logopèdics, tant individuals com col·lectius, establint objectius i etapes, amb els mètodes, les tècniques i els recursos més eficaços i adequats, i tenint en compte les diferents etapes evolutives de l'ésser humà.
- Dissenyar i gestionar projectes.
- Identificar, analitzar i resoldre problemes ètics en situacions complexes.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Organitzar i planificar amb l'objectiu d'establir un pla per desenvolupar en un període establert.
- Que els estudiants hagin demostrat posseir i comprendre coneixements en un àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Treballar en equips intradisciplinaris i interdisciplinaris.
- Utilitzar les tècniques i els instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les al conjunt de la informació.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
3. Comprometre's de manera ètica per la qualitat de l'actuació.
4. Comunicar de manera inclusiva, evitant un ús sexista o discriminatori del llenguatge.
5. Definir els objectius, les tècniques i els recursos adequats per elaborar un tractament logopèdic amb alteracions en l'adquisició de llenguatge oral o escrit.
6. Dissenyar i gestionar projectes.
7. Dissenyar un pla d'intervenció logopèdic de diferents casos pràctics amb alteracions en l'adquisició de llenguatge oral o escrit.
8. Especificar criteris de finalització del tractament en els projectes d'intervenció.
9. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
10. Identificar les situacions que requereixen derivar el pacient a altres especialistes.
11. Identificar, analitzar i resoldre problemes ètics en situacions complexes.
12. Organitzar i planificar amb l'objectiu d'establir un pla per desenvolupar en un període establert.
13. Proposar maneres noves de mesurar la viabilitat, l'èxit o el fracàs de la implementació de propostes o idees innovadores.
14. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
15. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
16. Que els estudiants hagin demostrat posseir i comprendre coneixements en un àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

17. Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
18. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
19. Seleccionar i aplicar les tècniques específiques d'intervenció adequades per a les alteracions del llenguatge oral o escrit.
20. Treballar en equips intradisciplinaris i interdisciplinaris.

Continguts

1. La intervenció en el llenguatge oral i escrit: aspectes generals.
 1. Models d'intervenció.
 2. La/el logopeda a la intervenció del llenguatge oral i escrit.
2. La intervenció del llenguatge oral:
 1. Diferents dominis lingüístics i habilitats comunicatives.
 2. Selecció, prioritització i seqüenciació dels objectius de la intervenció: Què, quan i per què intervenir.
 3. Tècniques, estratègies, activitats i materials d'intervenció: Com intervenir. La prioritització i la seqüenciació dels objectius. Les activitats i els materials. Les estratègies per a la intervenció. Pràctiques basades en l'evidència en els diferents trastorns o dificultats de llenguatge.
 4. On intervenir i amb qui. L'entorn de la intervenció i el treball amb altres professionals: Assessorament logopèdic, familiar i escolar.
3. La intervenció en les dificultats del llenguatge escrit:
 1. Lectura: De la descodificació a la comprensió del llenguatge escrit.
 2. Escripció: De la codificació a l'estructuració d'un text.
 3. Selecció, prioritització i seqüenciació dels objectius de la intervenció: Què, quan i per què intervenir.
 4. Tècniques, estratègies, activitats i materials d'intervenció: Com intervenir. La prioritització i la seqüenciació dels objectius. Les activitats i els materials. Les estratègies per a la intervenció. Pràctiques basades en l'evidència en els trastorns o les dificultats de lectoescriptura.
 5. On intervenir i amb qui. L'entorn de la intervenció i el treball amb altres professionals: Assessorament logopèdic, familiar i escolar.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitats formatives	2	0,08	17
Classes teòriques	39	1,56	5, 9, 10, 15, 19, 8, 17, 16
Discussió conjunta de casos pràctics en gran grup	2	0,08	5, 20
Seminaris de petits grups d'elaboració de projectes d'intervenció	26	1,04	2, 4, 1, 7, 3, 12, 6, 14, 13, 18, 20
Tipus: Supervisades			
Tutories en petits grups	13	0,52	7, 6
Tipus: Autònomes			
Estudi autònom	80	3,2	5, 10, 12, 6, 19, 8

A nivell metodològic, l'assignatura requerirà el treball individual de lectures obligades i la realització d'activitats pràctiques. Però al ser una assignatura molt pràctica, serà important el treball en grup d'anàlisi de casos i de discussió conjunta. Per tant, el desenvolupament de l'assignatura es realitzarà a partir de classes magistrals, treball cooperatiu, sessions pràctiques, tutories dels grups, estudi de casos, lectura d'articles, tot organitzat en tres tipus d'activitats docents: classes teòriques, seminaris de discussió i seminaris d'elaboració de projectes d'intervenció.

L'assistència als seminaris de petits grups d'elaboració de projectes d'intervenció NO és obligatòria. Sí serà obligatori el lliurament de les activitats pràctiques.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
EV1 (Avaluació del llenguatge oral)	30%	2,5	0,1	2, 5, 7, 3, 11, 12, 6, 13, 15, 19, 8, 17, 16, 20
EV2 (Avaluació del llenguatge escrit)	30%	2,5	0,1	1, 5, 7, 3, 10, 12, 13, 19, 8, 17, 16
EV3: Elaboració d'una intervenció en llenguatge oral i una altra en llenguatge escrit	40%	4	0,16	2, 4, 5, 7, 3, 9, 10, 11, 12, 6, 14, 13, 15, 19, 8, 18, 20

Codi Evidència	Denominació	Pes	Format (oral, escrit o ambdós)	Autoria(individual, col·lectiva o ambdues)	Via(presencial, virtual o ambdues)
EV1	Avaluació teòrica i pràctica	30%	Escrit	Individual	Presencial
EV2	Avaluació teòrica i pràctica	30 %	Escrit	Individual	Presencial
EV3A	Elaboració d'una intervenció (llenguatge oral)	20 %	Oral	Colectiva	Presencial
EV3B	Elaboració d'una intervenció (llenguatge escrit)	20 %	Escrit	Colectiva	Presencial

El sistema d'avaluació s'organitza en tres activitats avaluatives de dues tipologia diferents, TOTES DE REALITZACIÓ OBLIGATÒRIA:

- EV1: Avaluació del Llenguatge oral (teoria i pràctica), amb un pes del 30% de la nota (3,0 punts). Es realitzarà presencialment 1 prova tipus test individual al primer període avaluatiu.
- EV2: Avaluació del llenguatge escrit (teoria i pràctica), amb un pes del 30% de la nota (3,0 punts). Es realitzarà presencialment 1 prova tipus test individual al segon període avaluatiu.
- EV3A: Elaboració d'una intervenció relacionada amb dificultats orals, amb un pes del 20% de la nota (2,0 punts). Es presentarà un projecte col·lectiu d'intervenció en el primer període avaluatiu.
- EV3B: Elaboració d'una intervenció relacionada amb dificultats escrites, amb un pes del 20% de la nota (2,0 punts). Es presentarà un projecte col·lectiu d'intervenció en el segon període avaluatiu.

La mitjana de les evidències EV1 i EV2 ha de ser superior a 4,0 per poder sumar el resultat de l'EV3A i EV3B i, almenys, una de les dues evidències (EV1 i EV2) ha d'estar aprovada.

Al final de l'assignatura, l'alumnat que no hagi superat l'assignatura podrà acollir-se a una prova de recuperació de les evidències EV1 i EV2 no superades. La nota màxima de la part recuperada serà de 5,0 punts. El format de la recuperació serà el mateix que el que tenia l'evidència suspesa.

El lliurament de la traducció de les proves d'avaluació presencials es realitzarà si es compleixen els requeriments establerts en l'article 263 i es realitza la seva sol·licitud la setmana 4 telemàticament (e-formulari). Més informació al web de la facultat.

Proves de recuperació: podrà optar a realitzar algunes de les proves de recuperació aquell alumnat que no hagi superat els criteris establerts per superar l'assignatura i que hagi estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats, el pes de les quals equivalgui a un mínim de dos tercers parts de la qualificació total de l'assignatura.

Un cop feta la recuperació es considerarà aprovada l'assignatura quan la nota mitjana de totes les evidències sigui igual o superior al 5,0.

L'assignatura es considerarà suspesa quan la nota mitjana de totes les evidències no sigui igual o superior al 5,0. Quan l'estudiant hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4,0 punts (40%) no podrà constar en actes com a no avaluable.

No es preveu que l'alumnat de 2^a o posterior matrícula s'avalui mitjançant una única prova de síntesi no recuperable.

<https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

Aquesta assignatura ofereix l'opció d'avaluació única

AVALUACIÓ ÚNICA

Es durà a terme el mateix dia que la EV2, a on s'haurà de fer la EV1 i l'entrega i presentació del projecte, que en el cas d'avaluació única serà individual, i la presentació oral del projecte.

La duració màxima de la prova d'avaluació única serà de 5 hores

L'avaluació única es sol·licita telemàticament (e-formulari) en el període específic (més informació al web de la facultat).

Bibliografia

Les lectures consistiran en llibres i articles que seran referenciats al campus virtual. Alguns exemples de lectures recomanades i que seran referència a l'assignatura són:

Acosta, V. (2012). La intervención logopédica en los trastornos específicos del lenguaje. *Revista de Logopedia, Foniatria y Audiología*, 32, 67-74.

Calder, S. D., Claessen, M., Ebbels, S., & Leitão, S. (2020). Explicit grammar intervention in young school-aged children with Developmental Language Disorder: An efficacy study using single-case experimental design. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 51(2), 298-316. https://doi.org/10.1044/2019_LSHSS-19-00060

Cirrin, F. M., & Gillam, R. B. (2008). Language intervention practices for school-age children with spoken language disorders: A systematic review. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 39(1). [https://doi.org/10.1044/0161-1461\(2008/012\)](https://doi.org/10.1044/0161-1461(2008/012))

Cummings, A., Hallgrimson, J., & Robinson, S. (2018). Speech intervention outcomes associated with word lexicality and intervention intensity. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 50(1), 83-98. https://doi.org/10.1044/2018_LSHSS-18-0026

Escorcia Mora, C. T., García Sánchez, F. A., Orcajada Sánchez, N., & Sánchez López, M. C. (2016). Perspectiva de las prácticas de atención temprana centradas en la familia desde la logopedia. *Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología*, 36(4), 170-177. <https://doi.org/10.1016/J.RLFA.2016.07.002>

Finestack, L. H., & Satterlund, K. E. (2018). Current practice of child grammar intervention: A survey of speech-language pathologists. *American Journal of Speech-Language Pathology*, 27(4), 1329-1351. https://doi.org/10.1044/2018_AJSLP-17-0168

Frizelle, P., Tolonen, A. K., Tulip, J., Murphy, C. A., Saldana, D., & McKean, C. (2021). The impact of intervention dose form on oral language outcomes for children with Developmental Language Disorder. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 64(8), 3253-3288. https://doi.org/10.1044/2021_JSLHR-20-00734

Gillam, S. L., Gillam, R. B., Magimairaj, B. M., Capin, P., Israelsen-Augenstein, M., Roberts, G., & Vaughn, S. (2024). Contextualized, multicomponent language instruction: From theory to randomized controlled trial. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 1-22. https://doi.org/10.1044/2024_LSHSS-23-00171

Girolametto, L., Weitzman, E., & Greenberg, J. (2012). Facilitating emergent literacy: Efficacy of a model that partners speech-language pathologists and educators. *American Journal of Speech-Language Pathology*, 21(1), 47-63. [https://doi.org/10.1044/1058-0360\(2011/11-0002\)](https://doi.org/10.1044/1058-0360(2011/11-0002))

Loeb, D. F., Davis, E. S., & Lee, T. (2021). Collaboration between child play therapy and speech-language pathology: Case reports of a novel language and behavior intervention. *American Journal of Speech-Language Pathology*, 30(6), 2414-2429. https://doi.org/10.1044/2021_AJSLP-20-00310

Marvin, C. A., & Privratsky, A. J. (1999). After-school talk: The effects of materials sent home from preschool. *American Journal of Speech-Language Pathology*, 8(3), 231-240. <https://doi.org/10.1044/1058-0360.0803.231>

Pérez, E. (2018). Diagnóstico e intervenció en la dislexia, la disortografia y la disgrafia. Lebón. Barcelona.

Pérez, E. (2013). Diagnóstico e intervenció de las dificultades evolutivas del Lenguaje Oral. Lebón. Barcelona.

Ruston, H. P., & Schwanenflugel, P. J. (2010). Effects of a conversation intervention on the expressive vocabulary development of prekindergarten children. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 41(3), 303-313. [https://doi.org/10.1044/0161-1461\(2009/08-0100\)](https://doi.org/10.1044/0161-1461(2009/08-0100))

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- ACOSTA, V.M.; MORENO, A.M. (1999). Dificultades del lenguaje en ambientes educativos. Del Retraso al Trastorno Específico del Lenguaje. Masson. Barcelona.
- BERKO, J; BERNSTEIN, N. (1999). *Psicolingüística*. McGraw Hill. Madrid.
- BUISÁN C. (1996). Diagnóstico y predicción de la adquisición del grafismo. Barcelona: Cedecs Psicopedagogía.
- CLEMENTE M., DOMÍNGUEZ A.B. (2003) La enseñanza de la lectura. Pirámide. Madrid.
- COLOMER T., CAMPS A. (1998) Enseñar a leer, enseñar a comprender. Ed.62. Barcelona.
- CUETOS, F. y CASTEJÓN, L. (2005) Disociación de la información conceptual y lingüística a partir de un estudio de caso. *Revista de Neurología*, 41:469-74
- CUETOS, f. (2012). *Neurociencia del Lenguaje*. Ed. Panamérica. Madrid.
- DEL RIO, M.J. (2006). Consideraciones sobre el uso de los procedimientos naturalistas para la intervención en logopedia. *Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología*. Vol. 26. nº 3, 139-145.
- DEL RIO, M.J.; GRÀCIA, M. (1996). Una aproximación al análisis de los intercambios comunicativos y lingüísticos entre niños pequeños y adultos. *Infancia y Aprendizaje*, 75:3-20.
- ETCHEPAREBORDA, M.C. (2002). *Detección precoz de la dislexia y enfoque terapéutico*. *Revista de Neurología*; 34 (supl.1):S13-S23.
- FEY, M.E.; WINDSOR, j.; WARREN, S. (1995) *Language Intervention- Preschool Through the Elementary Years*. Baltimore, Paul H. Brookes Publishing Co.
- GALLARDO JR., GALLEGO JL. (1993). *Manual de logopedia escolar. Un enfoque practico*. Aljibe. Granada.
- GALLEGO JL. (1999) *Calidad en la intervención logopédica. Estudio de casos*. Aljibe. Málaga.
- GENERALITAT DE CATALUNYA. DEPT. D'ENSENYAMENT. *Marc d'actuació dels CREDA: Criteris i objectius d'intervenció*.
- GRACIA M. (2003) *Comunicación y lenguaje en primeras edades. Intervención con familia*. Milenio. Lleida
- JIMÉNEZ, J.E.; ORTIZ, M.R.; HERNÁNDEZ-VALLE, I.; GUZMAN, R; GONZÁLEX, G. (2002). La instrucción de la conciencia fonológica. En J.N. García (Coord.). *Aplicaciones de Intervención psicopedagógica*. Madrid: Pirámide.
- JIMÉNEZ, J.E.; ORTIZ, M.R. (1995). *Conciencia Fonológica y aprendizaje de la lectura. Teoría, evaluación e intervención*. Madrid: Síntesis.
- LEAL, A. (1983). La representación gráfica de los sonidos y el paso del símbolo al signo. En: Moreno, M. *La Pedagogía Operatoria*. Laia. Barcelona.
- LEAL A. (1987). *Construcción de sistemas simbólicos: la lengua escrita como creación*. Gedisa. Barcelona.
- MARTÍN Mª P. (2003). *La lectura. Procesos neuropsicológicos de aprendizaje, dificultades, programas de intervención y estudio de casos*. Lebon. Barcelona.
- MONFORT M. (1984). *La intervención logopédica*. II Simposi de Logopèdia. CEPE. Madrid.
- MONFORT M., JUAREZ, A. (1997). *Los niños disfásicos. Descripción y tratamiento*. CEPE. Madrid.
- PÉREZ PÉREZ, E. (1997). Cohesión y coherencia en las narraciones de niños y niñas con Trastorno Específico del lenguaje. *Rev. De Logopedia, Foniatría y Audiología*. Vol. XVII, nº 2: 103-111
- PÉREZ PÉREZ, E; LLANO, C.; VILA, C. (2006). *Test de Lectura y Escritura*. TEYL. Lebón. Barcelona.

PÉREZ PÉREZ, E.; SERRA, M. (2003). Anàlisi del retraso del llenguatge. Ariel. Barcelona.

SÁNCHEZ-CANO, M. (2010). El asesoramiento como intervención para atender al alumnado con dificultades. Revista de Logopedia, Foniatría y Audiología, Vol. 30, nº 4: 180-185

SUPPORTS. (1999) El desenvolupament del llenguatge i l'enfocament d'intervenció naturalista. Monogràfic. Vol. 3 nº 1.

Programari

No aplicable.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	111	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	112	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	113	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt